

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip, peti-vrsta
mali oglasi po 150
in 20, večji oglasi
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirane
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Poljski notranji problem

Ko je po daljši krizi, ki je sledila padcu Bartłove vlade, prevzel vladno krmilo polkovnik Slawek, se s tem niso zboljšale notranje-politične razmere v Poljski. Saj je Slawek sprejel v svojo vladno tudi tiste ministre, radi katerih je ravno padla prejšnja vlada. Polkovnik Slawek, predsednik Brezstrankarskega bloka, ki izpolnjuje voljo maršala Pilsudskega, je odločni nasprotnik sedanega sejma. Vse kaže, da namerava polkovnik Slawek razpustiti sejm in iti na volitve. V poslednji svoji izjavi je tudi jasno povedal, da bo šla njegova vlada vprašat ljudstvo v volitvah. Tu di večina opozicionalnih strank smatra volitve za edin izhod. Težko je najti državo, kjer bi bil domovinski čut tako globoko ukoreninjen kakor je v Poljski, malo pa je tudi držav, kjer bi bilo politično ozračje tako napeto in tako ostra strankarska borba.

Vzrok neprestanih poljskih kriz je predvsem sestav sedanega poljskega sejma in pa volja nekronanega poljskega kralja maršala Pilsudskega, da se vsaka vlada opira na Brezstrankarski blok, ki pa ima med 444 poslanci samo 122 mandatov. Ustanovitelji Brezstrankarskega bloka so hoteli najmočnejše stranke oslabiti ali uničiti, jim odvzeti vsak pomen in tako poenostaviti sestavo sejma. Ker se na ta način Brezstrankarski blok bori proti vsem ostalim strankam, je v doglednem času nemogoč vsak sporazum med blokom in strankami. Tako se nobena vlada ne more opirati na večino v sejm.

Pa tudi opozicija ne more prevzeti vlade v svoje roke, ker je preveč raznarodna. Stranke imajo malo skupnih točk, in ni med njimi mož, ki bi znal organizirati opozicijo za izvrševanje kakšnega določenega programa. Celotno tako negativnih vprašanj, kakor je skupni boj proti vladi, se opozicija težko zedini. V glavnem se deli opozicija na dva tabora, na desničarski in sredinsko-levičarski tabor. Desničarsko opozicijo tvori Narodna stranka, pred prevratom 1. 1926. najmočnejša stranka, ki pa šteje sedaj samo 29 poslancev. V centro-levičarski opoziciji so najmočnejši poljski socialni demokrati s 53 mandati. Nekdaj tako vplivna kmetska stranka »Piast« ima sedaj samo 17 poslancev, kršč. demokratska stranka ima 7 mandatov, narodna delavska stranka 3, šest radikalnih kmetijskih strank pa šteje skupaj 69 mandatov. Razlika med programi desničarskega in sredinsko-levičarskega opozicionalnega tabora je tako velika, da je za sedaj izključeno sodelovanje med obema skupinama. Tudi sodelovanje strank centralnega bloka med seboj je mogoče samo v borbi proti vladi. Velika razlika je med posameznimi strankami ne samo v gospodarskem in kulturnem programu, ampak tudi v taktiki. Stranke, ki se bore za kmetijske glasove, skušajo druga drugo prekositi v demagogiji, ki onemogoča resno delo za gospodarsko povzdigo in sodelovanje sorodnih strank.

Parlamentarni ustroj je še tem bolj zapleten radi velikega števila mandatov narodnih manjšin. Samo Ukrajince zastopa 38 poslancev, Nemce 19, narodno čuteče Žide 13, Beloruse pa 9 poslancev. Narodne manjšine seveda nočejo podpirati vlade in prevzeti odgovornosti, če nimajo garancije, da se bodo njihove zahteve uresničevale. Take garancije pa ni, dokler ni na poljski strani močne stranke, ki bi tvorila hrbtnico parlamenta.

Napetost je dosegla vrhunec te dni, ko so vse stranke sredinskega levega bloka izdale proglas na ljudstvo, kjer zelo ostro napadajo Pilsudskega, mu očitajo diktatorstvo in prepričujejo ljudstvo, da take politične in gospodarske razmere vodijo v katastrofo. Ljudstva ne more pomiriti tudi pogajanje poljske vlade s katoliškimi škofi glede izvrševanja konkordata. Prosvetni minister je namreč v prejšnji vladi naravnost izrazil verska čuvstva pobožnega poljskega naroda. Ko je papeževa akcija proti preganjanju krščanstva v Rusiji še dvignila versko zavest in zažgala po vsej Poljski ogenj verskega navdušenja, je vplivalo na katoličane še bolj izzivalno, da je vzel Slawek v svojo vladno istega prosvetnega ministra.

Če bodo nove volitve omogočile razvoj kake velike poljske stranke, ki bo nujno prisilila razne manjše stranke k zedinjenju, če bodo hotele ostati pri življenju, potem bodo take volitve velik blagoslov za Poljsko. Sele mogočna stranka bo imela možnost, da ne troši vseh sil samo za boj z drugimi strankami, ampak da se resno loti težavnih kulturnih, gospodarskih in političnih nalog, ki čakajo rešitve. Od te rešitve je odvisen ves razvoj poljskega naroda, a v veliki meri tudi razvoj

„Mir 200 milijonov ljudi, ki govorijo angleški jezik“

London, 17. apr. AA. Včeraj so razpravljali MacDonald, Stimson in Vakatsuki o tako zvani varnostni klavzuli, ki naj se vključi v trojni pakt. Omenjena klavzula se krije v glavnem s slično klavzulo v washingtonski pogodbi. Sedanja klavzula vsebuje določbo, da bo vsaka pogodbenica, ako bo ogrožena po gradnji novih vojnihi ladij od kake druge države, ki se ni pridružila tej pogodbi, upravičena po predhodnih posvetovanjih z drugimi pogodbenicami povečati pomorski gradbeni program. Tozadevna po-

svetovanja se bodo vršila diplomatskim putem. Ta klavzula je bila poslana v proučitev japonski vladi v Tokio.

Sele ta klavzula dovršuje pogodbo med Ameriko, Anglijo in Japonsko ter ji daje praktično najdalekosežnejši pomen. Ako bi na pr. Francija, ki z Italijo vred k anglo-ameriško-japonski pogodbi ni pristopila, hotela svoje brodogve povečati bolj ko je Angliji ljubo, bo le-ta imela možnost na to odgovoriti v soglasju z Ameriko in Japonsko. Izključitev vsake možnosti konflikta med Ameriko in Japonsko pa

daje Angliji svobodo koncentrirati svoje brodogve v evropskih, afriških in indskih vodah. Pogodba je tedaj za svetovno pozicijo angleškega imperija ogromnega pomena in le politična modrost je, če angleško časopisje tega preveč ne naglašja.

Upravičeno pa konservativni listi, ki sicer MacDonald napadajo, naglašajo sekularno važnost »miru dvesto milijonov ljudi angleškega jezika«, kakor nazivajo pogodbo med Ameriko in Anglijo, ki se ji je pridružila Japonska.

Italijanska izzivanja

Rim, 17. aprila. k. »Il Gazzettino« prinaša članek, »Plebiscit dalmatinske razstave«, v katerem se objavljajo izjave nekaterih italijanskih umetnikov, ki so razstavili svoja dela na razstavi v Benetkah. Tako je Giuseppe Liparini iz Firenze, tovariš in prijatelj ministra Federzonija, današnjega predsednika senata, izjavil naslednje:

»Mi moramo čuvati svetli plamen italijanstva v Dalmaciji in za Dalmacijo. Mi vemo, da bo nekega dne — nadejamo se, da čim prej — nastala velika možnost, da odgovorimo na napad na naše brate Dalmatince, ki jih pričakujemo. Italija v resnici ne bo postala velika in sigurno,

dokler se cela Dalmacija ne vrne k materi domovini. Dolžnost vlade je, da najde način in sredstva za to. Naša dolžnost je, da čakamo uresničenja naših svetih aspiracij z neumorno propagando. Radi tega je naša inicijativa zaslužila vso pohvalo.«

Giulio Aristi Sarborio iz kraljevske akademije v Rimu je pozdravil otvoritev dalmatinske razstave s temile besedami:

»Naše delo še ni dokončano, dokler je ena kapljica krvi v naših žilah, bomo vedno pripravljeni to plemenito zemljo odrešiti. Tam, kamor pošilja latinski meč svoje žarke, barbarstvo ne more več obstojati.«

Prodiranje Italije na Balkan

Bukarešt, 17. aprila. k. »Adeverul« prinaša članek pod naslovom »Italijansko prodiranje na Balkan, finančni vpliv na Turčijo in denarni protektorat na Albanijo«. V tem članku pravi:

»Sledč primeru ameriških zjedinjenih držav, ki so z diplomacijo dolarjev dobili intenzivnejši vpliv nad ameriški latinci, poskuša Italija z gospodarskim prodiranjem razviti svoj vpliv na bližnjem vzhodu. Italijanska trgovska banka je z dajanjem avansa milijon zlatih lir omogočila turškemu kapitalu povečanje za 5 milijonov. Iz tega ni težko sklepati, da se italijanska vlada nadeja, da se ji to povrne kot koncepcija od strani otomanske vlade, da bi na ta način osigurala sebi davno željeno preponderanco v Anatoliji. Na drugi strani si Italija prizadeva, da stabilizira svoj protektorat nad Albanijo, ne

da bi se zato poslužila kakih vojaških ukrepov. Tiranska pogodba iz leta 1914 in pogodba o zvezi iz leta 1927 sta Italiji zagurali njen politični protektorat nad Albanijo. Italija se sicer sistematično prizadeva Albanijo tudi gospodarsko pritegniti nase, medtem, ko italijanske banke dajejo posojila tiranski vladi, si italijanska podjetja privzemajo poslanstvo, da izvršujejo javna dela in da eksploatirajo naravno bogastvo te države. Preponderabilni vpliv v Albaniji se je posebno razvil po ustanovitvi emisijskega zavoda, ki je v smislu sklepov Društva narodov bil ustanovljen v Rimu 1925. Italijanske skupine, na čelu z italijansko trgovsko banko, v njem sodelujejo z več nego polovico vpisanega kapitala. S posebno koncesijo je stabilizirana denarna enotnost med obema državama.«

Poizkus pritegnitve Romunije v italijansko politično sfero

Rim, 17. apr. I. V komentarjih k Bethlovenu obisku je bil italijanski tisk izredno rezerviran, češ, da so bili na dnevnem redu le gospodarska vprašanja. Navadno dobro informirani in brezobzirni rimski »Tevere« morda edini paxe resno. List meni, da se morajo že enkrat Pariz, Praga in Belgrad prepričati, da vodi Italija samostojno zunanjo politiko. Državniki ne smejo samo gledati, da preprečijo te ali one »ore med državami, temveč morajo aktivno graditi in začrtati smernice medsebojnega delovanja. To velja tudi za Italijo in Mad-

jarsko. »Predvsem je treba uresničiti sporazum v gospodarskem pogledu. Reka je kot svobodna luka pripravna baza za madjarski pomorski promet. Politično je položaj tako dozorel, da lahko poskušamo zblizati Madjarsko z njeni sosedji. Glede Avstrije bi bilo treba odstraniti izvestna trenja, da se doseže sodelovanje, ki ga obe državi potrebuje, da vzdržita vnanji pritisk. Poleg tega po rešitvi vprašanja madjarskih optantov ni nič bistvenega na poti, da bi se ne mogli nanovo proučiti in zboljšati odnošaji med Madjarsko in Romunijo.«

Angleži posredujejo med Bolgari in sosedi

Sofija, 17. aprila. n. Govori se, da namerava angleška vlada svojo posredovalno vlogo, ki jo je prevzela v jugoslovansko-bolgarskem konfliktu, nadaljevati tudi z drugimi bolgarskimi sosedi. Kakor doznava vaš dopisnik iz zanesljivega vira, bo angleški poslanik v Sofiji Waterlow prihodnje dni pod pretevezo, da bo privatno obiskal svoje uradne tovariše, potoval v Bukarešt, Belgrad, Atene in Carigrad. V diplomatskih in političnih krogih se je opazilo, da je Waterlow včeraj imel daljši sestanek z bolgarskim zunanjim ministrom Burovom, na katerem sta govorila o likvidaciji raznih materialnih vprašanj, ki so nerešena med Bolgarijo in Grčijo. Pri tem gre največ za odškodninske zahteve, ki so ostale njenih sosedov in slovanskih bratskih narodov. Mogoče, da bo fuzija treh največjih kmetijskih strank, ki se v zadnjem času napoveduje, pripomogla k razjasnitvi in razpletu notranjega stanja Poljske, kar vsi narodi srčno žele.

nerešene še iz druge balkanske vojne. Dosedanja pogajanja niso imela nobenega uspeha. Ali bo angleška intervencija uspešna, je še dvomljivo. Grška vlada je celo zagrozila, da bo vprašanje spravila pred haaško razsodišče. Čuje se, da bo Waterlow tako v Sofiji kakor tudi v Atenah na obe vladi na prijateljski način vršil pritisk, da se odnošaji med obema državama spravijo v miren kolovoz. Med Romunijo in Bolgarijo so se odnošaji v zadnjih dneh zopet poosttrili, in sicer radi raznih izgredev, ki so jih zagrešili romunski kolonisti v romunski Dobrudži proti tamkajšnjim bolgarskim naseljenjem. Kakor poročajo današnji sofijski listi, je dobil bolgarski poslanik v Bukareštu Pomenov nalog, da vloži demaršo pri romunski vladi radi teh izgredev in radi političnih umorov, ki so se izvršili v Bogdanovem v Dobrudži. Smatra se, da bo Anglija posredovala tudi v tej zadevi. Vprašanje je samo, kakšno vlogo bo igrala Anglija v Carigradu, ker odnošaji med Bolgarijo in Turčijo niso prav nič skaljeni.

Velikonočne počitnice vlade

Belgrad, 17. apr. k. Letos sta katoliška in pravoslavna Velika noč istočasno. V teku današnjega dne je večina ministrov zapustila Belgrad. Gozdarski minister dr. Korošec je odpotoval v Carigrad. Kmetijski minister dr. Frangeš je odpotoval v Zagreb. Zastopnik zunanjega ministra dr. Kumanudi in vojni minister Hadžić sta odpotovala v Dalmacijo. Pravosodni minister dr. Srskić je odpotoval v Sarajevo.

Poset grških industrijcev v naši državi

Belgrad, 17. apr. 11. maja prispe iz Soluna večje število — okrog 50 — grških industrijalcev v Jugoslavijo. V Belgradu bodo grški izletniki ostali 2 dni, in to 11. in 12. maja. Nato odidejo 1 dan v Novi Sad, 1 dan v Zagreb in okolico, v Karlovec in okolico, v Ljubljano in okolico, v Celje in Maribor. Na povratku ostanjejo 1 dan v Leskovcu in 1 dan v Skoplju. Izlet je organizirala grško-jugoslovanska liga v Solunu s sodelovanjem jugoslovanske trgovske zbornice in naših industrijcev v Solunu.

Proces proti dr. Mačku

Belgrad, 17. apr. k. Pri državnem sodišču za zaščito države se bo takoj po veliki noči pričela glavna razprava proti Ivanu Bernardiću in tovarišem, ki so obtoženi po zakonu o zaščiti države radi znanega komplota v Zagrebu, o katerem se je toliko govorilo. Obtožencev je 24. Med njimi je tudi dr. Vladko Maček. Ker je veliko obtožencev, je seveda tudi veliko zagovornikov. Dr. Mačka bo zagovarjalo 7 odvetnikov. Obtožnica je zelo obsežna in obsega 61 s strojem pisanih strani.

Izpitna komisija za uradnike delavskih borz

Belgrad, 17. aprila. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Mate Drinković je imenoval za člane izpraševalne komisije za polaganje izpitov javnih borz dela. Predsednik komisije je Dušan Jeremić, načelnik oddelka za socialno skrbstvo. Njegov namestnik je dr. Marko Tujković, vršilec dolžnosti šefa oddelka za zavarovanje delavcev. Za prvega člana je imenovan Pera Belasković, član centralnega odbora za posredovanje dela, za njegovega namestnika pa Bogdan Krekić, član centralnega odbora za posredovanje dela. Za drugega člana komisije je imenovan Danilo Koliković, zastopnik glavne kontrole v centralnem odboru za posredovanje dela, za njegovega namestnika pa Nikola Kopač, šef javne borze dela v Belgradu. Centralni odbor za posredovanje dela je imenoval za delovodje te izpraševalne komisije Nikolo Kopača, šefa javne borze dela v Belgradu in Srečka Mucifira, šefa javne borze dela v Zagrebu.

Imenovanja in premeščenja

Belgrad, 17. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za gradbe ter postavljeno za načelnika poštnega odeljenja v ministrstvu za gradnje v 3a-I Josip Tutek, dosednji načelnik 3-I, za načelnika v telegrafskem odeljenju v 3-I Dragutin Kitušić, dosednji svetnik v Zagrebu v 4-I; za direktorja v dravski direkciji v 3a-I Alojz Gregorič, dozdaj v Ljubljani iz iste skupine in kategorije; v savski direkciji v 3-I Dušan Milosavljević, dozdaj v Zagrebu iste skupine in kategorije; v primorski direkciji v 4-I Vinko Buzolić, dosednji svetnik v Sarajevu v 5-I; v belgrajski direkciji v 3a-I Rudolff Ruppec iz Novega Sada; svetnik pri savski direkciji v 6-I Dragutin Breithut, sekretar ministrstva iste skupine in kategorije.

Belgrad, 17. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za gradbe ter v soglasju s predsednikom ministrskega sveta so premeščeni po potrebi službe v primorsko direkcijo pošte in telegrafa Branko Dikić, 5-I iz Sarajeva in svetnik v 3-I iz Zagreba dr. Vladimir Vitauš in Ivan Smajić, pristava v 6-I dr. Metod Kirigin iz Ljubljane in Nikola Perić-Franković iz telegrafsko telefonske sekcije v Splitu.

Rdeči koran

Tri zaporedne številke »Timesa« so prinesle zanimive spomine indijskega muslimana Abdul-Kadir-Khana o njegovem potovanju v Moskvo. Avtor se je rodil v Pešaveru v Severni Indiji in si je že kot 18 leten mladenič služil kruh s predavanjem jezika »puštu« angleškemu častniku. Puštu je iransko narečje, ki je v rabi v Afganistanu in pri dveh milijonih obmejnega indijskega prebivalstva. Koncem leta 1925 je prišel Abdul med muslimanske zarotnike v Bombeju. Globoko so obžalovali konec carigradskega kalifata, ker so se bali, da nima islam brez turškega sultana nobene bodočnosti. Kdo bi zedinil vse Mohamedove pristaše v boju zoper neverne? Mladi panislamisti so zvedeli, da obstoji visoka šola za pravoverne v Moskvi. Sklenili so potovati tja, ker so mislili postati muslimanske vodje. O boljševiških naukih niso imeli nobenega pojma.

V spremstvu znanega indijskega revolucionarja Roja so torej odšli mladi romarji preko Turkestana na Rusko. V Moskvi jih je svečano pozdravila III. internacionala in so potem vpisali mlade Indijce na Univerzo za vzhodno propagando. Nahajala se je na Tverski ulici, v centru Moskve in štela do 600 slušateljev iz vseh azijskih dežel. Mladenci so se učili rusčine, a predavanja iz vseh predmetov so se vršila v angleščini: »profesorji« so jako hiteli. Indijci so se težko navadili na enolično hrano: slanine, kuhano zelje, ajdovo kašo in črni kruh. Trpeli so tudi od mraza, dasi so prejeli popolno zimsko obleko rdečih vojakov. A še bolj čudno se jim je zdelo, da so poslani namesto korana — Marksove in Leninove nauke ter zgodovino francoske revolucije. Na njih vprašanja so jim odgovarjali, da sta Marks in Lenin glasnika pristihih Mohamedovih nauk! Vedno se je poudarjalo, da bo na Nemškem kmalu izbruhnila revolucija, ki se bo razširila na vso Evropo. Indijci so zvedeli, da bo uresničil muslimanski svet svoje težnje po samostojnosti in zedinjenju takoj, čim se bo otrsela Indija angleške jarma. Po osmih mesecih je bil pouk končan in so poslali Indijce iz Moskve domov preko snežnega Pamirskega gorovja po naporih in maloznanih planinskih stazah. Ruski vodniki so zapustili karavano pri zadnji obmejni stražnici Kala-Pindža. Po nepopisnih težavah so se prerili propagandisti skozi sneg do Gitrama ob indijski meji. Toda angleške oblasti so že pričakovale karavano, ki je v največji tajni pritavala s »strele svetla«. Abdul-Khan je kmalu romal v ječo v rojstnem Pešaveru. Po polletnem zaporu je bil oproščen: angleški sodniki so priznali, da ga ne morejo kaznovati za izlet v Moskvo, če ne bo širil komunizma.

Abdul-Khan je zdaj postal lektor jezika puštu v Londonski visoki šoli za vzhodne jezike in sklepa svoje spomine z zatrdilom, da komunizem nasprotuje v vsem islamu in ni primeren za indijske narode.

Ti spomini so zanimivi in aktualni v toliko, ker Moskva v sedanjem trenutku zopet skuša izrabljati gandhižem za propagando komunizma v Indiji. Toda ravno muslimani se danes boljševismu najbolj upirajo in očajoje se muslimanska verska in narodna propaganda. Vzrok je v neusmiljeni borbi zoper muslimansko vero, ki jo vodijo sovjeti v Rusiji, kjer je najmanj 30 milijonov muslimanov. Komunistična propaganda v Indiji se na muslimansko prebivalstvo ne more opirati.

Ureditev protestantovskih cerkva Jugoslavije

Belgrad, 17. aprila. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra pravde in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o evangeljsko-krščanski cerkvi in o reformirani krščanski cerkvi kraljevine Jugoslavije.

Penzijsko zavarovanje kmetijskih delavcev v Italiji

Rim, 17. apr. AA. Predsednik italijanske vlade je poslal vsem prefektom okrožnic, v kateri odreja, naj bodo svečanosti, ki bodo 21. aprila v vseh glavnih podeželskih mestih radi izročitve pokojninskih knjižic kmetijskim delavcem, starih 65 let, kar moči slovesne. Prefekti morajo pri tej priliki pojasniti globoki pomen teh manifestacij ter dalekosežno skrb fašizma za socialno dobrobit delavstva.

Nov španski poslanik pri Vatikanu

Madrid, 17. apr. AA. Ministrski svet je imenoval dr. Palacios za španskega poslanika pri Vatikanu.

Prihodnji konzistorij

Rim, 17. apr. n. Čuje se, da se bo 23. aprila razen tajnega konzistorija vršil tudi oficijni konzistorij, na katerem se bosta proglasila za svetnika blaženi Tomaš A. Corte in Katarina Tomas. Pri tej priliki bo kupola cerkve sv. Petra slavnostno razsvetljena.

Čudna nesreča v Baskih

Pariz, 17. apr. n. Sredi med poštno pridigo je udarila strela v zgodovinsko cerkev v baskijskem kopalisku St. Jean de Luc, v kateri je Ludvik XIV. poročil špansko princezino in so bila glavna vrata od tedaj zazidana. Strela je podrla težek Kristusov kip v nadnaravni velikosti, ki je padel sredi pred oltar in se popolnoma razbil. Pri tem ni bil nihče ranjen; pridigar je preprečil paniko in govoril dalje.

Dunajska vremenska napoved: Večina oblaka, deževno, zelo hladno in vetrovno.

Angleško-rusko prijateljstvo?

London, 17. apr. n. V začasni angleško-ruski trgovinski pogodbi, ki se je danes podpisala, se predvideva do ožje medsebojni največji ugodnosti razen nekaterih do ebnih določb za trgovinsko zaščito sovjetske Rusije pri nekaterih obrobni državah. Radi ruskega monopola za zunanjo trgovino sme sovjetska vlada ustanovljati v Angliji trgovinske delegacije. Trgovinski delegat in oba njegova namestnika uživata eksteritorialnost. Vse določbe se lahko z enostavno izmenjavo not razširijo tudi na angleške dominione in potom obvestila, ki ga pošlje angleški poslanik vladi v Mos-

kvu, tudi na angleške kolonije in mandatarna ozemlja. Začasna pogodba ostane v veljavi do sklenitve definitivne trgovinske pogodbe. Eventuelne dodatne pogodbe se lahko odpovedo. V spornih vprašanjih o trgovinskih transakcijah pri angleških sodiščih za sovjetske trgovinske delegacije ne velja imuniteta.

Moskva, 17. apr. n. Podpisu rusko-angleške trgovinske pogodbe se pripisuje tukaj velik pomen, ker se smatra za prvo stvarno pogodbo z Anglijo po obnovi odnošajev, ki bo odprla pot tudi za ureditev drugih spornih vprašanj.

Dr. Schober o gospodarski politiki Avstrije

Dunaj, 17. apr. AA. Avstrijski kancelar dr. Schober je imel včeraj v Lincu predavanje o gospodarskem položaju v Avstriji. Med drugim je dejal, da Avstrija ni pristala na carinsko premirje brez gotovih pogojev, ker mora vpoštovati položaj svojega kmetijstva, trgovine in industrije. V Avstriji bodo še dolgo čutili kolebanja, katerim se bo treba prilagoditi. Zunanjo politiko je treba voditi v soglas-

ju z gospodarskimi razmerami. Dr. Schober se nada, da bo moči v kratkem zaključiti investicijsko posojilo, nakar se bo pristopilo k izvedbi gospodarskega programa, kakor je bil opredeljen na vladni gospodarski konferenci. Predvsem gre za izkoriščanje vodnih sil in za izgradnjo cest. Naposled je dr. Schober izjavil, da kažejo razna znamenja na to, da bo v kratkem konec gospodarske krize v Avstriji.

Italija snuje bivšo trozvezo?

Zeneva, 17. apr. n. Kakor poroča zenevski list »Le Travail«, ki je v splošnem dobro informiran o italijanskih stvarih, ima italijansko-avstrijska prijateljska pogodba več tajnih klavzul, med temi nekatere o vpostavl-

itvi stare trozveze z Nemčijo. Ta list je že pred nekaterimi tedni poročal, ne da bi kdo kaj preklekal, da je Mussolini storil korake za obnovo prejšnjih odnošajev z Nemčijo in Avstrijo.

Francoski proračun prekoračil 50 milijard

Pariz, 17. apr. n. Francoski proračun za leto 1930-31 je bil včeraj po šestkratni razpravi sprejet v poslanski zbornici s 450 proti 125 glasovom, v senatu pa z 273 proti 17 glasovom. Proračun je prvič prekoračil mejo 50 milijard. Takoj, ko je bil proračun sprejet, je vložil finančni minister v poslanski zbornici napovedati tretji načrt za zmanjšanje davkov, ki poleg prejšnjih davčnih olajšav v znesku 3,5 milijarde predvideva nove davčne olajšave v skupnem znesku 1187 milijonov frankov, in sicer pri borznem davku, davku na luksuz, davku na posebnost in prometnem davku za lahko pokvarljiva živila. Finančna komisija bo t. z. zadnje poročilo izgotviti do jutri, zato je dan pred velikonočnimi prazniki da bo imel parlament.

Anglo-egiptska pogajanja

London, 17. apr. AA. Iz vrst egiptске delegacije doznajajo, da so bila včerajšnja pogajanja v večini točk zaključena s sporazumom.

London, 17. aprila. AA. V spodnji zbornici je Henderson izjavil, da je vlada pričakovala, da se bo dosegel popoln sporazum z egiptsko delegacijo še pred odgoditvijo parlamenta. Radi nekih važnih točk, ki še niso rešene, pa so morala biti pogajanja odgodena čez parlamentarne velikonočne počitnice.

London, 17. aprila. AA. Kakor poročajo, je egiptska vlada zaprosila za kratko odgoditev konferenca, da se lahko posvetuje z egiptsko vlado v nekaterih vprašanjih.

Nemiri v Indiji

Karači, 17. apr. AA. Tekom včerajšnjih nemirov je bila ena oseba ubita, 57 ranjenih. Poškodovane so bile zgradbe državnih laboratorijev in bolnice.

Navsari, 17. apr. AA. Gandhi bo imel nočnejši sestanek s svojimi prostovoljci, nakar bo v soboto krenil v Bardo.

Bombay, 17. apr. AA. Gandhi priobčuje v listu »Mlada Indija« članek o položaju pokreta civilne nepokorščine in veli, da je manifestacija množice v provinci Gudžerat presegla vsa pričakovanja. Tudi nastopi množice v Bombayu in v predmestjih tega mesta so bili veličastni. Gandhi zatrjuje, da je obče nenasilje povsem možno in da je to bilo izpričano tekmo zadnjih osem dni. Pristaši novega pokreta naj ohranijo vpricho konjenice in oborožene sile popolnoma hladno kri.

London, 17. apr. n. Demonstracija s soljo v Vadalu je potekla brez incidentov, ter demonstranti niso poskušali prodreti kordona, ki je stražil državne solarne. Demonstranti so se umaknili, ko so predali svojo sol. V Puni pa je prišlo do nemirov. Demonstranti so s strel metalni kamenje na policijo, nakar je policija naskočila hiše. Več oseb je bilo ranjenih, mnogo oseb pa aretiranih.

London, 17. apr. I. Minister za Indijo je na tozadevno interpelacijo v zbornici poslancev odgovoril, da je oblast v vseh krajih, kjer so se bili pojavili večji in manjši nemiri, takoj upostavila red in mir.

Tukajšnji časopisi ne kažejo zaradi indijskega gibanja nobenega vznemirjenja in naglašajo samo, da je bila vsem dosedanjim nemirov domača indska policija popolnoma sama kos.

Pouratek valeskega princa

Kairo, 17. aprila. AA. Valeski princ je danes popoldne pristal na tukajšnjem letališču po letu iz Sudana, odkoder se vrača v Anglijo s svoje velike lovske ekspedicije po Afriki.

Jugosi.-romunska hidrotehnična konferenca

Belgrad, 17. aprila. AA. 28. t. m. bo v Dubrovniku konferenca zastopnikov naše države in Romunije. Konferenca se bo bavila z reševanjem še neurjenih hidrotehničnih vprašanj. Delo konference bo trajalo do 8. maja. Šef naše delegacije je Frap Vilfan, stalni delegat naše vlade v tehnični komisiji za režim dunavskih vod, člani naše delegacije pa so M. Nešič, profesor vseučilišča, dr. Pantič, šef oddelka ministrstva za zunanje zadeve, N. Mirkov, hidrotehnični inž. in N. Julisbarić, šef oddelka ministrstva financ. Šef romunske delegacije je dr. Concesco, opolnomočeni minister in stalni delegat romunske vlade v mednarodni dunavski komisiji.

Stanje ozimine

Belgrad, 17. aprila. AA. Po podatkih baskih uprav je stanje ozimine (pšenice, ječmena, rži in zoba) krajem aprila sledeče:

1. celokupno posejana površina znaša 2.782.427 ha, posejano pa je:

a) več kot lani v dunavski banovini 58.426 ha, v savski banovini 18.218 ha, v zetski 2020 ha, v dravski 793 ha, v var-darski 59.395 ha in v moravski 22.448 ha.

b) manj kot lani v drinski banovini 2.092 ha, v primorski 1555 ha in v vrbaski 8843 ha.

2. Stanje ozimine v celi državi je med zelo dobro in dobro, v poedinah banovinah:

a) zelo dobro v savski, zetski, dravski in var-darski banovini,

b) med zelo dobro in dobro v primorski in savski banovini,

c) med dobro in zelo dobro v drinski banovini in

d) dobro v vrbaski in moravski banovini.

Razne vesti iz države

Belgrad, 17. aprila. r. Njeg. Vel. kralj je v spremstvu dežurnega adjutanta odpočival v Topolu.

Beograd, 17. aprila. AA. V Beogradu se mudi tajnik trgovske zbornice kraljevine Jugoslavije v Solunu g. dr. Dragoljub Mihajlovič, da zainteresira gospodarske kroge za letošnji vzoreni velesej v Solunu, ki bo od 14. do 25. septembra. Mednarodni solunski velesej se je že s svojimi prejšnjimi razstavami akreditiral kot močna privlačna ustanova za razstavo vzorcev kmetijskih proizvodov ter ga radi tega trgovska zbornica kraljevine Jugoslavije v Solunu toplo priporoča vsem našim gospodarskim interesom z željo, da bi bili naši kmetijski proizvodi tudi na letošnjem sejmu v obilni meri zastopani. Uprava sejma je objavila, da bo letos posebno skrbela za razstavo lesene industrije, žitarice, sira ter drugih živinorejskih proizvodov in hrane. Na organizaciji naše razstave dela naša zbornica v Solunu in naši gospodarski interesi se opozarjajo, da se obračajo v vseh vprašanjih razstave kakor tudi poseta sejma na našo tamošnjo zbornico.

Sarajevo, 17. apr. AA. Sarajevska občina je sklenila, da prevzame sama inicijativo za postavitve spomenika pokojnemu kralju Petru I. Osvoboditelju v Sarajevu. Ker je nastopila z inicijativo za ta spomenik sama občina, bo brezdvomno prišlo v najkrajšem času do realizacije te zamisli.

Zagreb, 17. aprila. r. Danes na Veliki četrti se je v zagrebški katedrali vršilo slovesno umivanje nog starčkom. Nadškof dr. Bauer je ob navzočnosti duhovščine umil noge 12 starčkom. Pred odhodom v cerkev so bili v škofijiškem dvorcu pogosteni. Po končanem obredu so bili povabljeni na kosilo. Vsak starček je prejel jedilno in pivsko posodje in vsak 100 Din.

Zagreb, 17. aprila. r. Regulatorni odbor je imel sejo, na kateri je razpravljalo o vprašanju mestne klavnice, za katere gradnjo je zagotovljenih 10 milijonov dinarjev.

Subotica, 17. aprila. r. Bana Donavske banovine so včeraj obiskali subotički obrtniki in lastniki tovarov. Obrazložili so mu stanje subotičkih obrtnikov, ki jih je okrog 200 in ki so brezposelni ter se izgubili skoro vse delo. Ako se ne podvzame kaka akcija, bo nastala velika brezposelnost. Subotičko gospodarsko življenje bo doživelo težko krizo. Banu so razložili potrebo, da se gradijo delavske hiše, za katere naj da mesto na razpolago gradbeni prostor, ki naj bi se odplačeval na obroke.

Zagreb, 17. aprila. AA. Glavni odbor Rdečega križa bo imel svoj redni (13) letni občni zbor 27. t. m. v Zagrebu.

Dubrovnik, 17. aprila. r. V Caviatu je umrl Marko Patiera, oče Tineta Patiere, tenorja berlinske državne opere. Pokojni Patiera je bil do nedavno pek v Caviatu. Star je bil 80 let. Zapušča vdovo, 4 sinove in 4 poročene hčere.

Francija in Italija se sporazumela?

Pariz, 17. aprila. AA. Zunanja komisija poslanske zbornice je poslušala poročila Brianda in Dumesnila o pomorski razorožitveni konferenci v Londonu, Briand je izrazil nado, na bo v kratkem dosežen sporazum z Italijo.

Kardinal Verdier odlikovan

Pariz, 17. aprila. AA. Predsednik francoske republike je izročil kardinalu Verdierju odlikovanje častne legije.

Važen astronomski izum

Moskva, 17. aprila. AA. Ravnatelj tukajšnje astronomske opazovalnice je izumil nov astronomski aparat, ki ga je krstil za astroskop. Aparat lahko določi položaj planetov v vsakem času, kakor tudi položaj zvezd in stalnic. Ta določitev je mogoča za 26.000 let naprej in nazaj. Tako je moči ugotoviti ali so mogli v Troji za časa Homerja opazovati n. pr. ozvezdje Južnega križa. Aparat je visok 75 cm in se da s lahkoto sestaviti in razstaviti.

Velika nesreča, povzročena po letalih

Chateauroux, 17. apr. AA. Med zračnim vežbanjem sta dve letali iznenada trčili skupaj in strmoglavili na tla. Pri padcu na stanovanjsko hišo je benzin eksplodiral in zanelil ogenj. Dve hiši sta bili vpepeljeni. Več oseb je bilo ranjenih, 4 stanovalci pa ubiti.

Ureditev vzhodnih reparacij

Budimpešta, 17. apr. r. Iz Pariza poročajo listi, da se približuje konferenca za vzhodne reparacije svojemu koncu. Diference, ki sedaj obstajajo, se bodo lahko premagale. Splošno prepričanje vlada, da se bo dosegel sporazum do Velike noči. Madjarska agencija poroča danes, da so v pogajanjih nastale resne težave, ker je Češkoslovaška predložila nekatere nove zahteve. Dr. Valjko je imel v tem oziru več sestankov z dr. Benešem, ki mu je zagotavljal, da se Češkoslovaška drži načel, ki so se naglasila v Haagu.

Ugodno stanje Avstrijske Narodne banke

Dunaj, 17. apr. n. Po poslovnem poročilu avstrijske Narodne banke je bilo leta 1929. ki je bilo polno političnih in gospodarskih kriz, za banko izredno ugodno. Eskontni posli so ji prinesli 16,7 milijonov šilingov, lansko leto 7,4 milijone. Tudi devizni in valutni posli so ji prinesli 34,5 milijone, 1 milijon več kot lansko leto. Čisti dobiček 19,8 milijonov (lansko leto 17,6 milijonov) je omogočil, da se je dividenda za en odstotek zvišala na 12,5, pri čemer je delniška glavica ostala nespremenjena v višini 43,2 milijona. Država dobi delež pri dobičku v znesku 6,8 milijonov, to je 3,2 milijona več kakor lansko leto.

Rovarjenje sovjetov na Kitajskem

Moskva, 17. apr. r. Direktor sovjetske agencije »Tass« Borodin je odstavljen s svojega mesta. Na njegovo mesto pride po sklepu sovjetske unije Svetlov. Borodin je bil svoječasnno vojni svetnik Čang Kaj Šeka. Pozneje je vodil revolucijo proti njemu. Zato se sedaj misli, da ga bodo ponovno poslali na Kitajsko, kjer se je sovjetom posrečilo, da se je v Kantonu ustanovila komunistična vlada.

Ital. egiptovsko prijateljstvo

Kairo, 17. apr. AA. Novoimenovani italijanski poslanik v Kairi Cantalupo je na svečan način izročil svoje poverilnice kralju Fuadu. Pri tej priliki se je iz obeh strani poudarjala potreba po čim tesnejših stikih med obema narodoma ter je bilo poveljano prijateljstvo med Italijo in Egiptom.

Svečan Veliki teden v Spaniji

Sevilla, 17. apr. AA. Španska kraljevska rodbina je prispela v Seviljo, da prisostuje vsakoletnim verskim slavnostim sv. tedna. — Množice so priredile visokim gostom viharen sprejem. Letošnje svečanosti bodo posebno slovesne, ker jim prisostvujejo številni člani evropskih kraljevih rodbin.